

Parlamentul
Republicii Moldova

SL nr. 28/01-189

2 aprilie, 2021

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova,

mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, 28,

SESIZARE

**privind exercitarea controlului constituționalității textului „și funcționează
sub formă de societăți comerciale” din art. 28 alin. (1) al Codului serviciilor
media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174 din 08.11.2018**

I. AUTORUL SESIZĂRII

Sergiu Litvinenco – deputat în Parlamentul Republicii Moldova, mun. Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

II. OBIECTUL SESIZĂRII

**Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității
textului „și funcționează sub formă de societăți comerciale” din art. 28 alin. (1) al
Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174 din
08.11.2018.**

Consider că prevederea legală respectivă este discriminatorie încălcând astfel
prevederile art. 16 din Constituție, atentează asupra modul de exercitare a dreptului de
proprietate încălcând art. 127 alin. (2) din Constituție, precum și limitează concurența
liberă și loială fiind astfel în contradicție cu prevederile art. 9 alin. (3) și art. 126 alin. (1)
din Constituție. De asemenea, norma contestată care restrânge unele drepturi și libertăți
ale omului vine în contradicție și cu art. 54 alin. (1) din Constituție.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 127

Proprietatea

(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

2. Tratatate Internaționale

a) Declarație Univerală a Drepturilor Omului, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990

Articolul 20

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire și de asociere pașnică.
2. Nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociație.

b) Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990

Articolul 22

1. Orice persoană are dreptul de a se asocia în mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele, pentru ocrotirea intereselor sale.

2. Exercițarea acestui drept nu poate fi supusă decât restricțiilor prevăzute de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora. Prezentul articol nu se opune ca exercitarea acestui drept de către membrii forțelor armate și ai poliției să fie supusă unor restricții legale.

3. Nici o dispoziție din prezentul articol nu permite statelor părți la Convenția din 1948 a Organizației Internaționale a Muncii privind libertatea sindicală și ocrotirea dreptului sindical să ia măsuri legislative aducând atingere – sau să aplice legea într-un mod care să aducă atingere – garanțiilor prevăzute în acea Convenție.

c) Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1298/1997

Articolul 11. Libertatea de întrunire și de asociere

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.

d) Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1555/2002

Articolul 2

Expresii utilizate

c) “radiodifuzor” desemnează persoana fizică sau juridică ce compune servicii de programe de televiziune destinate a fi recepționate de către public în general și care le transmite direct sau prin intermediul unui terț, în integralitatea lor și fără nici o modificare;

3. Legislația internă

a) Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova

Articolul 1. Noțiuni principale

furnizor de servicii media — persoană fizică sau juridică care poartă responsabilitate editorială pentru alegerea conținutului audiovizual al serviciului media audiovizual și care stabilește modul de organizare a serviciului respectiv;

Articolul 28. Regimul juridic al proprietății furnizorilor de servicii media

(1) Furnizorii privați de servicii media sînt constituiți de către persoane fizice și/sau juridice și funcționează sub formă de societăți comerciale.

(2) Furnizorii privați de servicii media nu pot avea în calitate de proprietar beneficiar:

- a) Parlamentul, Președintele Republicii Moldova sau Guvernul;
- b) un organ central de specialitate sau o autoritate administrativă centrală;
- c) o autoritate a administrației publice locale;
- d) alt organ/autoritate, instituite cu scopul exercitării atribuțiilor administrative, social-culturale sau cu caracter necomercial;
- e) o instituție publică finanțată integral sau parțial de la bugetul de stat;
- f) o organizație comercială finanțată integral sau parțial de la bugetul de stat;
- g) un partid sau o organizație social-politică;
- h) o organizație comercială care are în calitate de fondator sau cofondator cel puțin unul dintre subiecții prevăzuți la lit.a)–g);
- i) un sindicat;
- j) un cult religios.

b) Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale

Articolul 1. Obiectul de reglementare

(3) În sensul prezentei legi, organizație necomercială este persoana juridică al cărei scop principal este altul decât obținerea de venit. În sensul prezentei legi, organizații necomerciale sunt: asociația obștească, fundația și instituția privată.

Articolul 3. Principiile de constituire și de funcționare

(1) Organizația necomercială se constituie benevol. Nimeni nu poate fi constrâns să fondeze organizații necomerciale, să devină membru al unei asociații obștești sau să fie sancționat pentru că a fondat, pentru că este sau nu este membru al unei organizații necomerciale. Persoanele se pot asocia fără a fi obligate să-și înregistreze organizația.

(2) Organizația necomercială este liberă să își stabilească structura internă, scopurile și activitățile proprii, în condițiile legii.

(3) Organizația necomercială este liberă să solicite, să primească și să folosească mijloace financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, în vederea realizării scopurilor statutare.

Articolul 5. Relațiile dintre stat și organizațiile necomerciale

(1) Statul respectă, protejează și asigură libertatea de asociere.

(2) Autoritățile publice tratează în mod egal și nu discriminează organizațiile necomerciale.

(...)

(11) Statul poate interveni în activitatea organizațiilor necomerciale doar dacă aceasta constituie o măsură necesară într-o societate democratică pentru a asigura securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii sau prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și libertăților altora.

Articolul 6. Activitatea organizației necomerciale

(1) Organizația necomercială poate activa în beneficiul public, al membrilor săi sau al altor persoane.

(2) În vederea realizării scopurilor sale statutare, organizația necomercială poate desfășura orice gen de activitate neinterzisă de lege. Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică, inclusiv de antreprenariat social. Activitatea economică poate fi exercitată fie nemijlocit de către organizația necomercială, fie prin constituirea persoanelor juridice cu scop lucrativ. Activitatea organizației necomerciale care, conform legii, este supusă licențierii poate fi practică doar după obținerea licenței.

Articolul 8. Proprietatea organizației necomerciale

(1) Organizația necomercială poate avea în proprietate orice bunuri, cu excepția celor interzise de lege. Proprietatea organizației necomerciale este folosită exclusiv în vederea realizării scopurilor statutare.

Articolul 296. Dispoziții generale cu privire la organizațiile necomerciale

(1) Organizație necomercială este persoana juridică al cărei scop principal este altul decât obținerea de venit.

Articolul 301. Genurile de activitate ale organizațiilor necomerciale

(1) Organizațiile necomerciale sînt în drept să desfășoare orice gen de activitate neinterzis de lege, care ține de realizarea scopurilor prevăzute de statut.

(2) Activitatea care, conform legii, este supusă licențierii va fi practică de organizațiile necomerciale doar după obținerea licenței.

Articolul 302. Activitatea economică a organizației necomerciale

Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică. Activitatea economică poate fi exercitată nemijlocit de către organizația necomercială sau prin constituirea, în condițiile legii, a persoanelor juridice cu scop lucrativ.

IV. EXPUNEREA ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL SESIZĂRII

La 8 noiembrie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova. Legea a fost promulgată la 10 decembrie 2018, a fost publicată în Monitorul Oficial pe 12 decembrie 2018 și a intrat în vigoare la 01 ianuarie 2019. Aceasta stabilește cadrul legal referitor la furnizarea și distribuția serviciilor media audiovizuale de către furnizorii de servicii media și distribuitorii de servicii media aflați în jurisdicția Republicii Moldova, cât și principiile comunicării audiovizuale.

Analizat din perspectiva Dreptului Uniunii Europene (UE), Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul Uniunii Europene pe segmentul legislativ al serviciilor mass-media și audiovizuale, subsumate Politicii europene în domeniul pieței interne, transpunând prevederile Directivei serviciilor mass-media audiovizuale 2010/13/UE.

Articolul 28 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova reglementează regimul juridic al proprietății furnizorilor de servicii media, la alin (1) stabilind:

„(1) Furnizorii privați de servicii media sunt constituiți de către persoane fizice și/sau juridice și funcționează sub formă de societăți comerciale.”

Drept urmare, a fost instituită interdicția pentru organizațiile necomerciale de a fonda instituții media audiovizuale liniare, întrucât în temeiul art. 24 alin. (1) lit. a) serviciile media audiovizuale liniare sunt furnizate de către furnizorii privați de servicii media.

Prin prevederile respective, furnizorii privați de servicii media nu pot funcționa sub formă de societăți necomerciale.

În sensul art. 1 din Cod, *”furnizorul de servicii media este persoana fizică sau juridică care poartă responsabilitate editorială pentru alegerea conținutului audiovizual al serviciului media audiovizual și care stabilește modul de organizare a serviciului respectiv”*.

În formula respectivă, noțiunea transpune prevederile Directivei UE care zice: „furnizor de servicii mass-media” înseamnă persoana fizică sau juridică având responsabilitate editorială pentru alegerea conținutului audiovizual al serviciului mass-media audiovizual și care stabilește modul de organizare a acestuia.

Mai mult decât atât, relevant este și faptul, că sub aspect comparativ, prevederile art.1 pct. 12 din Legea audiovizualului din România nr. 504/2002, prevede aceeași noțiune, *„furnizor de servicii media - persoană fizică sau juridică având responsabilitatea editorială pentru alegerea conținutului audiovizual al serviciului media audiovizual și care stabilește modul de organizare a acestuia”*.

Legea cu privire la organizațiile necomerciale nr. 86/2020 la art. 6 alin. (2) stabilește faptul că *„în vederea realizării scopurilor sale statutare, organizația necomercială poate desfășura orice gen de activitate neinterzisă de lege. Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică, inclusiv de antreprenariat social. Activitatea economică poate fi exercitată fie nemijlocit de către*

organizația necomercială, fie prin constituirea persoanelor juridice cu scop lucrativ. Activitatea organizației necomerciale care, conform legii, este supusă licențierii poate fi practică doar după obținerea licenței". Acest fapt a fost admis la 8 octombrie 2020 și de Curtea Constituțională care a pronunțat Hotărârea nr. 24, prin care a recunoscut constituțional textul „presta servicii și/sau” de la art. 6 alin. (5) din legea nr. 86 din 11 iunie 2020 cu privire la organizațiile necomerciale, în măsura în care organizațiilor necomerciale le este permisă prestarea de servicii oneroase pentru concurenții electorali în perioada campaniei electorale.

La fel, prevederile art.302 din Codul civil indică că organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică. Activitatea economică poate fi exercitată nemijlocit de către organizația necomercială sau prin constituirea, în condițiile legii, a persoanelor juridice cu scop lucrativ.

Astfel, constatăm neclaritatea și neconcordanța normei prevăzute la art.28 alin.(1) din Codul serviciilor media audiovizuale. Or, prevederile art.28 alin.(1) din Cod statuează faptul că activitatea furnizorilor privați de servicii media se realizează doar sub forma societăților comerciale. Totuși, reieșind din prevederile art.302 din Codul civil precum și din prevederile art.6 alin.(2) din Legea nr.86/2020, organizațiile necomerciale sunt în drept să desfășoare orice gen de activitate neinterzis de lege, inclusiv activitate economică, iar pentru realizarea acestui scop, organizația necomercială poate constitui persoane juridice cu scop lucrativ. În acest context, prevederile normei contestate din Codul serviciilor media audiovizuale vine în contradicție cu prevederile art.302 din Codul civil și prevederile art.6 alin.(2) din Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională de nenumărate ori a reținut că norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, iar la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție. În acest sens, în Hotărârea nr.26/2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică

legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, Curtea subliniază că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică.

Mai menționăm că libertatea de asociere este un drept fundamental, prevăzut în Declarația Universală a Drepturilor Omului (art. 20), Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice (art. 22) și Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (art. 11). Deși nu este expres prevăzută de Constituția Republicii Moldova, libertatea de asociere este garantată prin aplicarea directă a prevederilor tratatelor internaționale privind drepturile omului la care Republica Moldova este parte. În jurisprudența CtEDO a fost statuat că una din modalitățile prin care poate fi efectiv exercitată libertatea de asociere este posibilitatea unei persoane sau unui grup de persoane să fondeze o organizație necomercială pentru a acționa colectiv într-un domeniu de interes reciproc (*Sidiropoulos și alții vs. Grecia*, par. 40).

Curtea Constituțională prin Hotărârea sa nr.37/1998 a statuat că pentru a se asigura libertatea de opinie a cetățenilor, este necesar însă ca cetățenii să se poată asocia și în alte forme organizatorice, cum ar fi: uniuni, ligi, organizații, asociații obștești, mișcări pacifiste și de apărare a drepturilor omului, organizații de femei, de veterani, de invalizi, de tineret, de copii, societăți științifice, tehnice, ecologiste, culturale, sportive, alte societăți benevole, uniuni de creație, comunități național-culturale, fundații și alte instituții obștești, constituite în vederea exercitării drepturilor civile, economice, sociale și culturale. La fel, prin Hotărârea nr.20/2016, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței sale, dreptul la asociere, consfințit în articolul 41 din Constituție, prevede posibilitatea cetățenilor de a se asocia, în mod liber, în partide sau formațiuni social-politice sau alte tipuri și forme de organizații, care nu au scopuri lucrative și nu urmăresc obținerea sau împărțirea unor beneficii.

În Hotărârea nr.28/1996, Curtea a statuat că dreptul la asociere prevede posibilitatea cetățenilor de a se asocia, în mod liber, în partide sau formațiuni social-politice sau alte tipuri și forme de organizații, cu scopul de a participa la viața

politică, științifică, socială și culturală, sau de a-și realiza o serie de interese legitime comune. Curtea reține că libertatea de asociere în oricare alte structuri sau organizații este garantată de acte internaționale prin prisma art. 4 din Constituție, care prevede că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Astfel, libertatea de asociere este consacrată în art.20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, care prevede că orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire și de asociere pașnică și că nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociație. Reglementări similare sunt cuprinse în art. 11 din Convenția Europeană, precum și în art. 21 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. În contextul celor menționate, Curtea a observat că în anumite situații legislatorul poate institui forme speciale de asociere pentru a proteja unele interese generale și care, în perspectiva scopurilor pe care le urmăresc, nu reprezintă, în realitate, modalități înscrise în conceptul de liberă asociere, astfel cum acesta este prevăzut de art. 11 din Convenția Europeană.

În lumina celor expuse, considerăm că prin norma prevăzută la art.28 alin.(1) din Codul serviciilor media audiovizuale se aduce limitare a dreptului de asociere a cetățenilor pentru desfășurarea unor activități de interes comun. Or, reieșind din practica internațională și normelor tratatelor internaționale pe care statul este obligat să le transpună în practică și să le garanteze (art.4) și faptul că Constituția RM interzice asocierea persoanelor numai în cazurile de asociere secretă (art.41 alin.(5)), prezenta norma constituie o ingerință/o limitare nejustificată a dreptului cetățenilor de a se asocia în mod benevol pentru realizarea unor scopuri de interes comun.

De asemenea, asociațiile au dreptul la proprietate și dreptul de a fi protejate de discriminare.

Comisia de la Veneția a constatat că un tratament inegal între sectorul necomercial și alte persoane juridice/entități non-statale poate ridica probleme atunci când statul furnizează o justificare pentru aceasta și demonstrează că există motive legitime pentru a le impune. Legislatorul nu a justificat convingător necesitatea

instituirii unei asemenea interdicții. Nici nota informativă la proiect, nici în cadrul dezbaterilor, legiuitorul nu a explicat scopul urmărit prin includerea unei asemenea restricții.

În Republica Moldova există peste 10 000 de organizații necomerciale. Un număr important de agenții de presă sunt înregistrate ca organizații necomerciale. Limitarea furnizării serviciilor media audiovizuale liniare de către societățile necomerciale reprezintă o problemă de discriminare, deoarece interdicții similare nu se aplică societăților comerciale. Orice diferență de tratament ar trebui să fie justificată pe baza unor motive obiective și rezonabile. Prin urmare, trebuie stabilit dacă persoanele aflate în situații similare sau comparabile, beneficiază de tratament preferențial și dacă această diferență de tratament are o justificare obiectivă (*Grande Oriente d'Italia di Palazzo Giustiniani v. Italy* par. 44). Astfel, prin norma respectivă se atentează la dreptul de proprietate privată (art.46) care în coroborare cu art.16 din Constituție crează tratament diferențiat între societățile comerciale și cele necomerciale atentându-se astfel al principiul egalității în drepturi.

În acest context, legislatorul nu a justificat urmărirea vreunui scop prin introducerea interdicției prevăzute de dispozițiile contestate, și dacă tratamentul diferențiat respectă un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul legitim urmărit. Prin urmare, se creează un potențial impact nefavorabil asupra existenței și activității organizațiilor necomerciale.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.29/2019, Curtea a indicat că orice limitare a acestei libertăți trebuie justificată în mod convingător. Justificarea limitării trebuie să se facă în lumina standardului proporționalității, impus de articolul 54 din Constituție, standard care reclamă, inter alia, că motivele avansate de către legislator să fie pertinente și suficiente (a se vedea testul proporționalității și necesității într-o societate democratică par.358 *Lashmankin vs Russia*). La fel, prin Hotărârea Curții nr.12/2013, Curtea a reținut că limitările libertății de asociere impun o interpretare restrictivă atât în privința enumerării lor, cât și a determinării domeniului de aplicare. Totodată, Curtea observă că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că

“statele au un drept de control asupra conformității scopului și activității unei asociații cu regulile stabilite prin legislația națională, dar ele trebuie să-l utilizeze în așa fel, încât să corespundă obligațiilor asumate prin Convenție. Limitele libertății de asociere, prevăzute de art.11, impun o interpretare restrictivă, deoarece numai rațiuni convingătoare și imperative pot justifica o eventuală restrângere a exercițiului ei” (cauza *Sidiripoulos și alții v. Grecia*, §40). În acest context, prevederile art.28 alin.(1) din Codul serviciilor media audiovizuale atentează la art.54 din Constituție, în sensul că la instituirea anumitor limitări sau restrângeri a drepturilor și libertăților omului, legiuitorul trebuie să țină cont de testul proporționalității și necesității într-o societate democratică, și anume, aceasta trebuie să fie a) expres stipulat în lege b) necesară într-o societate democratică c) să urmărească un scop legitim. Norma contestată nu întrunește exigențele proporționalității între ingerință și scopul urmărit, motiv pentru care urmează a fi declarată neconstituțională.

Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova la art. 1 stabilește faptul că actul permisiv emis de către Consiliul Audiovizualului prin care unui furnizor de servicii media, aflat în jurisdicția Republicii Moldova, i se acordă dreptul de a difuza un anumit serviciu media audiovizual liniar este licența de emisie.

În temeiul Codului Audiovizualului nr. 260/2006, lege abrogată prin art.92 al Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018, societăților comerciale le-au fost eliberate licența de emisie pentru serviciile media audiovizuale. În consecință, la expirarea termenului de valabilitate a licenței, instituțiile de presă independente înregistrate ca formă juridică în calitate de organizații necomerciale urmează să prelungească licența de emisie în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, care la art. 28 alin. (1) nu certifică calitatea societăților necomerciale de fondatori ai furnizorilor de servicii mass-media. În acest sens, societățile necomerciale care dețin licență de emisie, neavând calitatea de fondator al furnizorilor media, sunt privați de dreptul de a-și prelungi valabilitatea acesteia în temeiul legii.

Licența de emisie, în sensul primului Protocol adițional al Convenției Europene a Drepturilor Omului, constituie un bun, reprezentând o valoare economică.

Licența poate fi considerată ca dând naștere pentru titularul ei la o speranță legitimă și rezonabilă cu privire la caracterul ei de durată și la posibilitatea obținerii avantajelor ce rezultă din exercițiul activității care-i face obiectul în mod continuu.

Art. 1. par. 1 din primul Protocol adițional consacră expres dreptul de proprietate, indicând faptul că *„orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale”*.

Privarea de proprietate reprezintă o noțiune autonomă și se referă la „preluarea completă și definitivă a unui bun astfel încât reclamantul nu mai poate exercita niciunul din atributele dreptului de proprietate (Pressos Compania Naviera SA vs. Belgia, par. 38; Lithgow vs. Marea Britanie par. 120-121).

Interdicția legală a societăților necomerciale de a-și prelungi licența de emisie afectează dreptul de proprietate în sensul Convenției Europene a Drepturilor Omului și Constituției Republicii Moldova. Prin urmare, art. 28 alin. (1) din Codul serviciilor media audiovizuale a Republicii Moldova restrânge în mod nejustificat și în mod discriminatoriu dreptul de proprietate al organizațiilor necomerciale.

În cazul în care există o ingerință în dreptul de proprietate, aceasta urmează să fie justificată de către stat. Pentru a putea fi justificată, orice ingerință în exercitarea dreptului de proprietate trebuie să servească unui scop legitim de utilitate publică sau unui interes general. În același timp, aceasta trebuie să fie proporțională scopului legitim urmărit, adică să se asigure un just echilibru între protecția dreptului de proprietate și interesul public.

Cu referire la incedența art.16 din Constituție, menționăm că Curtea prin Hotărârea nr.29/2018 a indicat că egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune absența oricărei discriminări directe sau indirecte. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (i.e. discriminare directă) sau când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (i.e. discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un astfel

de tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil. Așadar, o măsură intră în câmpul de aplicare al articolului 16 din Constituție atunci când aceasta conduce, în funcție de anumite criterii, la rezultate diferite, sau când, utilizând criterii neutre, aceasta are ca efect particular dezavantajarea unei categorii de persoane.

Potrivit Comisiei de la Veneția, tratamentul inegal între sectorul organizațiilor necomerciale și alte persoane juridice/entități nestatale, de exemplu, din sectorul afacerilor, poate ridica probleme atunci când statul nu stabilește o justificare specifică pentru tratamentul diferențiat creat și nu demonstrează că există motive legitime pentru a impune, de exemplu, obligații de raportare suplimentare doar pentru asociații (a se vedea Raportul cu privire la finanțarea asociațiilor, CDL-AD(2019)002, §§ 125, 150).

Atragem atenția că Curtea Constituțională prin, Hotărârea nr.24/2020, Curtea a reținut că organizațiile necomerciale și cele comerciale se află în situații asemănătoare, dar sunt tratate în mod diferit prin interdicția prestării serviciilor pentru concurenței electorale în perioada campaniei electorale.

Drept urmare, sintagma „și funcționează sub formă de societăți comerciale” din textul alin. (1) al art. 28 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova este neconstituțională, întrucât instituie o interdicție a societăților necomerciale de a fonda furnizori privați de servicii media și de a furniza servicii media audiovizuale liniare, și respectiv de a le fi prelungită valabilitatea licenței de emisie pentru serviciile media audiovizuale. Restrângerea acestui drept reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate garantat de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană a Drepturilor Omului, fiind vădit discriminatorie și neproportională în raport cu scopul urmărit.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Pentru motivele arătate și în conformitate cu art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 71 din Codul jurisdicției constituționale solicit:

1) Declarația sesizării ca fiind admisibilă.

2) Exercițarea controlului constituționalității și declarația neconstituționalității textului „și funcționează sub formă de societăți comerciale” din art. 28 alin. (1) al Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174 din 08.11.2018.

Litvinenco Sergiu

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova